

Жонажон Ўзбекистоним, мангу бўл омон!

Inson manfaatlari — oly qadriyat

IJTIMOIY-SIYOSIY GAZETA

info@adolatgzt.uz • www.adolatgzt.uz • www.adolat.uz • № 33 (1254) • 2019-yil 16-avgust, juma

ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИННИГ ЙИФИЛИШИ ЎТКАЗИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев раислигига 15 август куни Хавфсизлик кенгашининг мамлакатимиз ташки сиёсий ва ташки иқтисодий фаолиятининг асосий натижалари ва истиқболдаги устувор йўналишларига багишланган кенгайтирилган йиғилиши бўлиб ўтди.

Тадбирда Олий Мажлис палаталари, Президент Администрацияси, Вазирлар Маҳкамаси, Давлат хавфсизлик хизмати, Миллий гвардия, Бош прокуратура, ташки ишлар, инвестициялар ва ташки савдо, мудофа, ички ишлар вазирликлари, ДХХ Чегара кўшиллари, Мудофасаноат давлат кўмитаси, Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий марказ раҳбарлари, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президенти хузуридаги Хавфсизлик кенгаси котиби иштирок этди.

Йиғилишда мамлакатимизнинг хорижий шериклар

Минтақанинг барча мамлакатлари билан стратегик шериклик алоқалари йўлга кўйиди.

Бундан ташки, олий даражадаги тадбирлар натижасида анъанавий дўстона муносабатлар ўрнатилган мамлакатлар, жумладан, Россия, Xитой, АҚШ, Жанубий Корея, Туркия, Германия, Франция, Осиё қитъаси давлатлари билан ҳамкорлик салмоқли даражада мустахкамланди.

Асосий ташки иқтисодий ҳамкорлар билан ўзаро савдо джами барқарор ортиб бораётгани, Марказий Осиёда кооперация лойхалари мувффакиятли амалга оширилётгани, ҳудудларро ҳамкорлик фаоллашгани мумниният билан қайд этилди.

Савдо-иктисодий ва инвестицийий соҳаларда эришилган келишувларниң ўз вақтида ва сифатли

амалга оширилиши устидан, жумладан, парламент томонидан қатъий назоратни таъминлаш зарурлиги тақидланди.

Ўзбекистоннинг БМТ, ШХТ, МДХ, ИХТ каби нуфузли ҳалқаро ташкилотлар фаолиятидаги иштирокига алоҳида эътибор қаратилиб, ушбу тузилмалар доирасида мамлакатимиз ташабbusларини илгари суришга доир вазифалар белгиланди.

Йиғилишда шу давргача амалга оширилган ишлар танқидий баҳоланди, ҳамда мутасадди вазирлик ва идоралар рахбарларига ҳамкор давлатлар билан ўзаро манбаатли мулокотни йўлга кўйишни давом этириш, шунингдек, иккι ва кўп томонлама алоқалар доирасида миллий манбаатларни таъминлаш юзасидан аниқ топшириклар берилди.

ЎЗА

КОНФЕРЕНЦИЯ

Қишлоқ хўжалиги ва қайта ишлаш саноати ҳамкорлигини кучайтириш — замон талаби

Тошкент давлат аграр университетида жорий йилнинг 15 август куни Олий Мажлис Конунчилик палатасидаги Ўзбекистон "Адолат" СДП фракцияси ташабbusи билан Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Олий Мажлис Конунчилик палатасининг Саноат, қурилиш ва савдо масалалари қўми-

таси ҳамкорлигига "Ўзбекистонда қишлоқ хўжалиги ва қайта ишлаш саноатининг ҳамкорлик ҳолати ва истиқболлари таҳлили. Ўзаро муносабатларнинг норматив-ҳуқуқий-базасини ишлаб чиқиш" мавзусида конференция ўтказилди.

2-БЕТ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ 28 ЙИЛЛИГИГА

Тиббиёт соҳасидаги ислоҳотлар катта самара бермоқда

Кўп синовдан ўтган бир ҳақиқат бор: хасталаниб қолганимизда кимдир соғлигимиз ҳақида қайтуурса, буни ҳис қилсак, тезда тузашиб кетамиз. Шу боис, туман бойлигимиз — соғлигимиз, тўрт мучамизнинг бутлиги шифо-

корларнинг беморга қаратадиган эътиборига, малақасига, энг муҳими, тиббиётнинг құдрагига кўп жиҳатдан боғлиқ.

3-БЕТ

ИННОВАЦИОН ТАРАККИЁТ

Саноатчининг қишлоқдаги қутлуғ қадами

Самарқанд вилоятининг энг кўп майдондаги сугориладиган ерларини, ўзига хос иқлим ва тупроқ шароитини қамраб олган, аҳоли ва, айниқса, ишчи ресурслари сони йил сайин ортиб бораётган, демакки, меҳнат бозоридаги муносабатларни оқилона ташкил этиш долзарб тус олаётган Пастдарғом туманида пахта-

чиликни рентабелли соҳага айлантириш орқали деҳқон оиласарининг ҳайтий эҳтиёжини тўлароқ қондириш мумкин?

— Мумкин ва зарур, — деб ҳисоблайди "Амин инвест интернейшилъ" кластери раҳбари, "Дустлик" ордени соҳиби Эмма Кастанирова.

3-БЕТ

Бугунги сонда:

Гендер тенглик кафолатланади

2

Ҳаётнинг янгича нафаси

5

Юртга қайтган генерал

7

Оид ЁҚУБОВ: ҚАЙДАСАН, АДОЛАТ МАНЗИЛИ...

8

ЖАМОАТЧИЛИК МУҲОКАМАСИ

Электрон амбулатор карталар жорий этилса...

Аҳоли ўртасида юқумли касалликлар тарқалишининг олдини олиш профилактика тадбирлар сифатини яхшилашга узвий боғлиқдир.

Очиини айтганда, тиш касалликлари бўйича шифокорга марожаат килмаган бўйласа керак. Беморнинг тишини бир марта даволаш учун шифокор бир неча донан стоматологик асбоб-ускуналардан фойдаланишини врач қабулида бўлган беморлар яхши билишади. Бу асбоб-ускуналарни пешма-пеш зарарсизлантириб турни жiddий масъулиятни талаб этади. Демак, стоматология поликлиникалари, хусусий шаклда хизмат кўрсатадиган стоматологи мусассаларда тегишилар тартибда назорат ишларини олиб бориш, стоматологик асбоб-анкомпларнинг стерилизация ҳолатини талаб даражасида бўлишини доимий таъминлаш

лоғим. Шунингдек, жойларда фаолият юритаётган гўззалик салонларидаги хизмат кўрсатадиган стоматологи мусассаларда тегишилар тартибда назорат ишларини олиб бориш, стоматологик асбоб-анкомпларнинг стерилизация ҳолатини талаб даражасида бўлишини доимий таъминлаш

лоғим. Ўзбекистон "Адолат" СДП азоларининг кўчлилик кисмни ташкил этади. Демак, юкорида тилга олинган масалалар соҳада иш олиб бораётган сафдошаримизнинг вазифаси саналади. Мазкур вазифалар партияимизнинг Сайловолди дастурнидан ўрин олиб, маслакдошларимиз ташабbusи билан амалиёта изчил татбиқ этилса, фуқароларимиз соғлигини асрар авайлашга кўпроқ хисса

табдилини ўзини ташабbusи билан болглиб яна бир масалага ҳам алоҳида эътибор қаратиш лоғим. Яни оиласиди поликлиникаларда беморларнинг касаллик тархи варажлари, яъни амбулатор карталар тартиблашадиган

Ориф ШУКУРОВ,
Ўзбекистон "Адолат" СДП
Жиззах вилоят
кенгаси раиси

4-БЕТ

Дастурда ҳаёт акс этсин!

Партиямизнинг Сайловолди дастурида таълим соҳасига алоҳида эътибор қаратилиб, жумладан, талабалар, педагог-ходимларнинг илмий фаoliyatiни кўллаб-куватлаш мухим масала сифатида келтириб ўтилган.

Амалий ва ижодий имтиҳонларда коррупциоген омиллар сақланиб қолмоқда

Таъкидлаш жоизки, талаба бўлиш истагида имтиҳон топширадиган абитуриентларга ҳар томонлама қулай шароитлар яратилмоқда. Онлайн кузатувлар, тест топшириш жараёнида адодат мезонига амал килиши борасида қатъни тартиб ўрнатилганини, имтиҳон натижалари кечиктирилмай эълон қилинаётганини таълим тизимиға бўлган эътиборнинг юксас намунасидан. Шу билан бирга, кириш имтиҳонлари тўла равишда адодатли ўтказилиши учун ҳали қилинадиган ишлар оз эмас.

Хусусан, ижодий ва амалий имтиҳонларда лозим даражада назорат ўрнатилмаганини адодат мезонини четлаб ўтиш, коррупция холатларига йўл қўйиш имконини пайдо қиласди.

Маълумки, бажои OTMларда тест синовларидан ташқари ижодий имтиҳонлар ҳам топширилади. Мазкур имтиҳонларда абитуриентлар тўплаган баллар ҳам ўчишга киришда ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканлиги барчага аён. Бугунги кунда олий таълим муассасалари кириш имтиҳонлари жараёнида коррупциоген омилларнинг олдини олишига алоҳида.

Сўнгги йилларда дунёнинг кўплаб мамлакатлари озиқ-овқат дўконларидан генетик модификацияланган организм(ГМО)-лар мавжуд маҳсулотларнинг тури ва сони ортиб бормоқда. ГМО — бу ирсият муҳандислиги (генинженерия) усули билан генотипи ўзгартирилган организмни англатади.

ГМО
миллат генофондини бузади

Одатда, ГМО — ўсимликлар ва ҳайвонлардан катта афзаликларга эга бўлган маҳсулотни олиш, яъни тайёрланган маҳсулотнинг таннахуни пасайтириш, хосилорлигини кескин кўпайтириш ва уни саклаш муддатини узайтириш, зараку-нандаларга чидамлигини ошириш максадида ишлаб чиқарилади. Хозирги кунда генетик жиҳатдан ўзгартирилган озиқ-овқат маҳсулотларининг аксарияти соя, картошка, ўхори, бугдой ва бошқа маҳсулотлар хисобланади. Бир қарашда, биотехнология саноати ривожланиши ва генетик ўзгартирилган маҳсулотларнинг урулар ва маҳсус кимёйвий моддалар ёрдамида кўплаб мамлакатларда жорий этилиши, биринчи навбатда, ГМО маҳсулотларнинг маҳсулдорлиги ва нисбатан арzonлиги билан дунё ахолисини озиқ-овқат билан таъминлашдек глобал муаммони ҳал қилишда ёрдам беради.

Шу билан бирга, ГМОни яратиши, унинг маҳсулотларини истемоъл килишининг зарарли ва хавфли жиҳатлари ҳақида ҳам турли маълумотлар мавжуд. Масалан, ГМО ички органлар патологияси, аллергия, онкология, шунингдек, бепуштлини келтириб чиқариши мумкинлиги аниқланган. Бу эса ўз навбатда, миллӣ генофонди бузилишига сабаб бўлади. Шу боис ГМО маҳсулотларини назоратдан ўтказмай турив фойдаланиш нафакат аҳоли соглиғи, балки келажак авлод саломатлиги, миллат генофондига салбий тасир килиши мумкин.

Таркибida шундай организмлар мавжуд бўлган озиқ-овқатларни даврий ва чукур текширувлардан ўтказиш, уларнинг инсон саломатлигига жиддий зарар келтириши аниқланганда мазкур қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат маҳсулотларини қишлоқ хўжалигида етишиш, ишлаб чиқариш, сотиш ва истемоъл килишини тақлашга қаратилган конун хужжати ишлаб чиқилиши зарур. Бу борада Узбекистон "Адолат" СДП янги дастурида аниқ визифлар белгилаб, ташаббус кўрсатилиши керак.

Гулчархова ТОЖИЕВА,
Ўзбекистон "Адолат" СДП фаоли

хидга эътибор қаратилаётганини бежиз эмас.

Шу максадда ҳар бир ижодий имтиҳон ўтказиладиган биноларда видеокамералар ўрнатиш ва имтиҳон пайтида онлайн кузатувларни ташкил этиш даркор.

Партиямизнинг Сайловолди дастурида айни шу маҳсулотни ўтиб олинса, абитуриентлар OTMга кириш имтиҳонлари топширишида адодат тўлиқ таъминланган бўлар эди. Энг асосийси, партиямиз бу борада ҳам коррупция холатларининг олдини олишига хисса кўшган бўларди.

Сўнгги йилларда дунёнинг кўплаб мамлакатлари озиқ-овқат дўконларидан генетик

Таълим кредити фақат кундузги бўлимга бошқа талабалар бегонами?

Партиямизнинг Сайловолди дастури лойиҳаси билан танишиб чиқар эканман, таълим йўналишида белгиланган визифалар алоҳида эътиборимни тортиди. Маълумки, юртимизда сўнгги йилларда таълим соҳасини такомиллаштириш мақсадида олиб борилаётган ислоҳотлар натижасида кўплаб янгиланишлар рўй берди.

Шунга қарамай ушбу соҳада ҳали қилиниши лозим бўлган ишлар талайгина. Шулардан бирни таълим кредити масаласидир.

Партиянинг янги дастури лойиҳасида таълим кредити мавзусида сўз ўритилмаган, вахоланки, ушбу масалада айрим долзарб мавмалор мавжуд.

Аввало, "Олий ўкув юртларида тўлов-контракт асосида ўқиш учун таълим кредитлари бериси тартиби"ни ўритилмаган. Низомни қайта таҳтири килишга жиддий ўтиж ўтиж кутилмоқда. Вазирлар Мажхамасининг 2001 йил июль ойидаги қарори билан тасдиқланган ушбу низомни охирги марта 2018 йил октябрь ойидаги ўзгартирниш киритилган. Мазкур ўхжжатда ўрта маҳсус, хорижий олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув юртни таомомлангандан кейинги таълим

кредити бериш зарурлигини хаётнинг ўзи тақозо этмоқда. Ёшларни кўплаб-куватлаш, таълимга киритилган

сармоя энг истиқболли сармоя эканини назарда тутиб, ушбу мақсадларга йўналтирилган кредит

фоизларини камайтириш ҳам мақсадга мувофик бўлар эди.

Партиямиз бу борадаги дастури визифаларни ўз олдига кўйиб, бу

борада ҳам адодат тамойилларига тўла амал қилинишига эришса, унга ёшларнинг ишончи янада ортади.

Очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув юртни таомомлангандан кейинги таълим

кредити бериш зарурлигини хаётнинг ўзи тақозо этмоқда. Ёшларни кўплаб-куватлаш, таълимга киритилган

сармоя энг истиқболли сармоя эканини назарда тутиб, ушбу мақсадларга йўналтирилган кредит

фоизларини камайтириш ҳам мақсадга мувофик бўлар эди.

Партиямиз бу борадаги дастури визифаларни ўз олдига кўйиб, бу

борада ҳам адодат тамойилларига тўла амал қилинишига эришса, унга ёшларнинг ишончи янада ортади.

Очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасидан тортиб, олий ўкув

очигини айтганда, ўрта маҳсус ўкув маусасид

Одамлар билан мuloқot қилар экансиз, бугунги янгиланан-ётган давр ҳақида сұхбат қилинген табиий ҳол. Албатта, бундай учрашувларда замондошларимиз тафаккурига аниқлик киритиш мақсады саволлар күндаланғ қойылады. Келинг, ўша сұхбатлардаги айрим мuloқазаларни савол-жавоб тарзидә этиборингизге ҳавола етайды.

Ислоҳотлар тақдири кимларга боғлиқ?

— Биз қандай замонда яшамоқдамыз? Шу кетінша қандай жамият күнделіктіңде өткізу мүмкін?

— Ҳозир Ўзбекистон демократик жамияттің янгиланған босқынини бошдан көнірмоқда. Борада илоҳот талабарларының ялпы ахолимиз хис қилиши, туб ўзғарыштарға түрігінде хисса құшиши беніншө мүхимдір. Эскідан қолған иллат — бокұмандык илоҳот күнделіктіңде өткізу мүмкін. Ойлада, мешнат жамоасыда, жамоаттылар үртасыда Ватан манбааттың мүттасыл жөн күйдіриш одаити түрмуш тарзига айланған мүхим санауда. Агар ҳар бир шахс давр талабига муносиб бўлиш ҳақида қайғурса, демак, бутун жамият кўзлантан бўлғандықда. Ўйғонмаган одам қанака бўлади?

— Фарз қилинг, давр талабарларни юрадан хис қимлаган одам эрталаб ўрнидан турди, чой-пой ичак, ишга боргандай бўлади. Унинг учун вакт ўтани хисоб. Ҳеч кимга тегмайди, унга ҳеч ким тегмас бас. Шу тарзда күн ўтаверди. Унинг ҳәтига ўзғариш, янгиланыш берегона. Ҳалқ нақлида айтпиганидек, ундайлар “берсанг — ейман, урсанг — ўламан” деган таомилда яшайды.

— Үгюп, одам эса, ҳеч нарсага лоқайди. Ҳозир мансуб бўлган худуд ёки ишхонада илоҳотларни жорий этиш борасыда нималар қилинганды, яна нималар

— Бу борада катта-кичик раҳбарлар зимиасыда иккита вазифа бор: биринчидан, ўзи масъул бўлган жойда давр талабарлар ишкорини таъминлаш; иккичидан, кундадли ҳәттда атрофдагиларга ибрат кўрсатиш, чунки куруқ гапдан кўра

— Бугунги ҳәттда фуқароларимиз уйганик мухим талаб сифатида таъкидланмоқда. Ўйғонмаган одам қанака бўлади?

— Фарз қилинг, давр талабарларни юрадан хис қимлаган одам эрталаб ўрнидан турди, чой-пой ичак, ишга боргандай бўлади. Унинг учун вакт ўтани хисоб. Ҳеч кимга тегмайди, унга ҳеч ким тегмас бас. Шу тарзда күн ўтаверди. Унинг ҳәтига ўзғариш, янгиланыш берегона. Ҳалқ нақлида айтпиганидек, ундайлар “берсанг — ейман, урсанг — ўламан” деган таомилда яшайды.

— Үгюп, одам эса, ҳеч нарсага лоқайди. Ҳозир мансуб бўлган худуд ёки ишхонада илоҳотларни жорий этиш борасыда нималар қилинганды, яна нималар

ришлар асосида уларни фафлат уйқусидан уйғотмогимиз керак. Ҳой, бирордада, ён-атрофинга яхшилаб қара. Нималар бўлалиги? Сен қачонча итнинг орқа обиги бўлиб юрасан? Шеърда айтилганидек, “Сен ҳам хур туғилгансен.” Диляда зардара орят, гурур бўлган инсон бефарқ яшиши ўт эмасми? Шу саволлар каршиисида бир зум ўйлаб кўрайлик.

— Одамлар илоҳотлар натижаси қанчалик ишонишшайти?

— Үмуман олганда, ахолининг асосий қисми янгиланишларга хайрихоя. Лекин уларнинг илоҳотларга иштирокчи бўлиши мухим. Ўзбекистон ўз олдига кўйган мақсадларга эришиши учун ҳамманинг астодил ишланиш ҳал қуловчи аҳамиятга эга. Бир таққос келтирайлик: улкан оркестрда ҳамма бўлгиланган хотага риоя қилиб ижро этса, кўзлантан мусика янгайди. Агар бирорта ижрочи тексари чалса, умумий уйганик бўзилди. Жамиятимизда ҳам шундай: кимнингдир қараша эрги бўлса, умумий тартиб бўзилди.

— Одамлар тақдиридаги ўзғарышлар кимларда намоён бўлади?

— Ҳәтт тафаккурини ўзгартириди. Ноғирон, кўли калта, “осмон — узок, ер — қаттак” деган тасаввурда яшаетган юртдошларимиз етти ухлаб тушуда кўрмagan имкониятларга эга бўлишашти. Умуман, ҳеч қажон ўз бўшпанаси бўлмаган одам алоҳуда үй-жой соҳиби бўлганини тасаввур қиласими? Шу инсоннинг калбиде эврилиш хосил бўладими? Акльни хуши жойида одам “Давлат близга шунча рўшонлик берди, биз ҳам қараб турмаймиз” деган холосаги бормоқда. Пироварди илоҳотлар иштирокчиси бўлган юртдошларимиз кўйамоқда.

— Ҳалим одамлар орасида “Кани кўртилик-чи, бўёғи нима бўларкин?” деган томошабинлар йўқ эмас.

— Афсуски, бундай инсонлар ҳам бор. Одам боласини ўзгартириш жуда кийин экан. Биз ҳәттий мисоллар, яққол ўзга-

ман. Аввалги замонларда ҳамма масъул дегани ҳеч ким масъул эмас маъносини берарди. Энди ҳамма деганда айнан ҳаммани тушунишимиз керак. Яны оркестрнинг ҳар бир чолгуси ўз ўнинг эга бўлгани каби. Шу маънода илоҳотлар тақдири кимларга бўлгиланган: Шу саволлар каршиисида бир зум ўйлаб кўрайлик.

Шунчаки кузатувчилар орасида одий одамлар эмас, балки туппа-тузук земли кишилар ҳам борлигини ачинамиз. Ҳамма ган инсоннинг аклий тарбиясига, феълу одатига боғлиқ экан-да. Лекин биз амалий ҳаракатлар билан Ўзбекистонни кўзлантан мақсадларга элтиш учун курашишимиз керак. Чунки ўзбек ҳалқининг дунё ҳаммакиати олдида ўзи ёргу, ўнни олдинги сафда бўлиши шарт.

— Шунча ўзғарышлардан ҳам рози бўлмаган одамлар борми?

— Улар ношукр, ичи қора, фирром одамларидир. Ахир ҳалқ ҳаммасини кўриб туриди-ку. Давлат хизматлари агентлиги яхши янгилни бўлди-ку. Ҳал бу жойни хожатбарор идора деб атайди. Дарҳақиқат, Ҳалқ қабулхоналари дуч келайтган салбий ҳолатга бир бошдан барҳам беряпти. Биш вазир қабулхонаси тадбирларини мағфаатларини химоя кильмаяттими? Қанчалаб билиб-билимай курилган иморатлар қонуний деб тан олиниб, хужукли бўлди. Одамларга бош оғрик бўлиб колган нақд пул мумасси барҳам топди. Бундай туб ўзғарышларни кўрмаган одам кўр булиши керак.

Эл кўзиди яқол кўриниб турган яхши

ишиларни кўролмаётган, ҳасад боткогига

ботган инсонларнинг фикрини ўзгарти-

ришнинг ягона йўли давр олдимизга

кўйётган илоҳотларни жадал ва изилинг

амалга оширишдир. Бунинг учун саноқ-

ли одамлар эмас, барча бирдай масъуль-

дир. Шу гапни айтпаман-у ўйланиб қола-

ришларни кўрмаган одам кўр булиши керак.

Эл кўзиди яқол кўриниб турган яхши

ишиларни кўролмаётган, ҳасад боткогига

ботган инсонларнинг фикрини ўзгарти-

ришнинг ягона йўли давр олдимизга

кўйётган илоҳотларни жадал ва изилинг

амалга оширишдир. Бунинг учун саноқ-

ли одамлар эмас, барча бирдай масъуль-

дир. Шу гапни айтпаман-у ўйланиб қола-

ришларни кўрмаган одам кўр булиши керак.

Эл кўзиди яқол кўриниб турган яхши

ишиларни кўролмаётган, ҳасад боткогига

ботган инсонларнинг фикрини ўзгарти-

ришнинг ягона йўли давр олдимизга

кўйётган илоҳотларни жадал ва изилинг

амалга оширишдир. Бунинг учун саноқ-

ли одамлар эмас, барча бирдай масъуль-

дир. Шу гапни айтпаман-у ўйланиб қола-

ришларни кўрмаган одам кўр булиши керак.

Эл кўзиди яқол кўриниб турган яхши

ишиларни кўролмаётган, ҳасад боткогига

ботган инсонларнинг фикрини ўзгарти-

ришнинг ягона йўли давр олдимизга

кўйётган илоҳотларни жадал ва изилинг

амалга оширишдир. Бунинг учун саноқ-

ли одамлар эмас, барча бирдай масъуль-

дир. Шу гапни айтпаман-у ўйланиб қола-

ришларни кўрмаган одам кўр булиши керак.

Эл кўзиди яқол кўриниб турган яхши

ишиларни кўролмаётган, ҳасад боткогига

ботган инсонларнинг фикрини ўзгарти-

ришнинг ягона йўли давр олдимизга

кўйётган илоҳотларни жадал ва изилинг

амалга оширишдир. Бунинг учун саноқ-

ли одамлар эмас, барча бирдай масъуль-

дир. Шу гапни айтпаман-у ўйланиб қола-

ришларни кўрмаган одам кўр булиши керак.

Эл кўзиди яқол кўриниб турган яхши

ишиларни кўролмаётган, ҳасад боткогига

ботган инсонларнинг фикрини ўзгарти-

ришнинг ягона йўли давр олдимизга

кўйётган илоҳотларни жадал ва изилинг

амалга оширишдир. Бунинг учун саноқ-

ли одамлар эмас, барча бирдай масъуль-

дир. Шу гапни айтпаман-у ўйланиб қола-

ришларни кўрмаган одам кўр булиши керак.

Эл кўзиди яқол кўриниб турган яхши

ишиларни кўролмаётган, ҳасад боткогига

ботган инсонларнинг фикрини ўзгарти-

ришнинг ягона йўли давр олдимизга

кўйётган илоҳотларни жадал ва изилинг

амалга оширишдир. Бунинг учун саноқ-

ли одамлар эмас, барча бирдай масъуль-

дир. Шу гапни айтпаман-у ўйланиб қола-

ришларни кўрмаган одам кўр булиши керак.

Эл кўзиди яқол кўриниб турган яхши

ишиларни кўролмаётган, ҳасад боткогига

ботган инсонларнинг фикрини ўзгарти-

ришнинг ягона йўли давр олдимизга

кўйётган илоҳотларни жадал ва изилинг

амалга оширишдир. Бунинг учун саноқ-

ли одамлар эмас, барча бирдай масъуль-

дир. Шу гапни айтпаман-у ўйланиб қола-

ришларни кўрмаган одам кўр булиши керак.

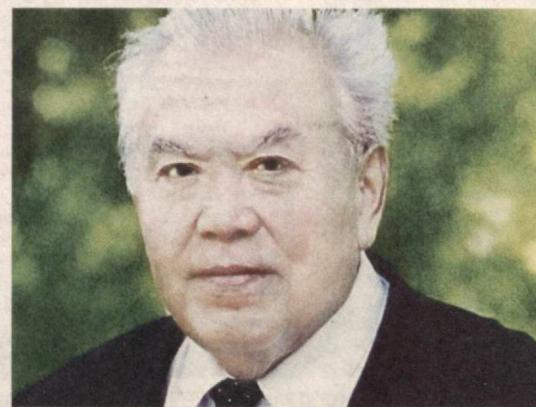

СИЙРАТ

Машхур француз адаби Анри Барбюс айтганидек: "Адолат яосини рад этиб бўлмайди; у ахлоқ-одоб қонунларидан, ақл-идрок қонунларидан, омма ҳаётининг ўзидан келиб чиқади: адолат — бошдан охир ҳаёт уфуриб турган сўздири".

Мен бу қутлуг ва ҳаётбахш сўзни ҳали болалигимдаёқ, ҳаётнинг паст-баландларини энди-энди англаш жараёндаёқ тушуна бошлаганман. Батамом ақлини таниганидан бўён адолат билан чин дўст тутишиб, қадрлон бўлиб, унинг заҳматкаш кулига айландим.

Одил ЁҚУБОВ: ҚАЙДАСАН, АДОЛАТ МАНЗИЛИ...

Адолат йўлининг нихоятда мураккаб ва оғирлигини, бу йўлдан юриш азоб-уқубатлардан, тикону жанглардан иборатлигини жуда эрта англаб етганиман.

Ҳаётимда неки қийинчиликлар, азоб-уқубатлар ва ноҳақликлар дуч келган бўлсан, фақат адолатга сунъидим, адолатдан маддад олдим. Адолат чинакам таянчи тогим бўлди. Яхши кунларимда ҳам адолат ҳақиқий ва ишончли йўлдошимга айланди...

Эҳ-хе, ҳаётнинг гоҳ шафқатисиз тўқнашувларини, гоҳ беаёв зарбаларини, гоҳ яхши ва ёруғ кунларини кўрган бу шўрлик бошимиз не-не адолатизликларни кўрмади, дейиз?!

Камина "Қарнок" деб номланган хотиралимда болаликига кўрган барча катта-кичик адолатизликлар ҳақида рўй-рост ёзганман. Хатто диндор бобом ва фирт коммунист бўлган дадам ўртасида бўлиб ўтган жиддий тортишув, уруш-жанжаллар ҳақида нимаики кўрган, эшитган бўлсан, ҳаммасини адолат юзасидан қозоғга тушиганман. Уларнинг ҳар бирни ўз адолати учун курашганлар. Ва "мен ҳақман", деб ўйлаганлар.

Айрим ижодкорларга ўхшаб таржими холимини бўяб-бежаб, қызил тўнга ўраганин йўқ. Адолат туйуси нимани қўнглигима согланса бўлса, шуни ёздим. Онаизоримнинг бутун вужуди билан кўйиниб айтган ушбу адолатни сўзларини ҳам қаламга олганман:

— Бу дунёда яхшилик ҳам, ёмонлик ҳам қайтар экан, болам. Даданглар, ишқилиб, омон бўлсинлар, мардкорликдан коммунист бўлиб келиб, кўп ўйин кўрсатганлар. Кўп одамларни қон йиглатган. Камбағалларни бой, буюқ саводгарларни камбағал қаламан, диндорларни фош этаман, деб қанча қанча шўрликларнинг ўйини кўйидирди. Мана, нима бўлди, вой бўлди, болам. Кильмиш-қидирмис экан, мана, ҳаммаси ўзига қайти.

Отамага тақидордosh бўлиб, адашган кимсаларни кўп кўрдим. Улар шўронинг соҳта адолатига ишониш, ўзларини-ўзларни бадном ва ҳароб килдилар. Ҳар қандай тузумнинг ёлғон, соҳта адолатига хизмат кўлган бандаларнинг тақидири шундай аянчли бўларкан.

Ҳаётимда жуда оғир из қолдирган бу шафқатисиз адолатизлилик ҳақида "Музқаймоқ" хикоямда очиқ-оидин ёзганман. Яна бир гап, инқироғза юз тутган тузум, адолатнинг күёш янглиг ботиб бораётганини, янги тузум эса сафсата сотиб адолат йўленин ваёда килган воеаларни тариждан кўп ўқиганман. Бундай пайтда шўрлик адолат футбол тўплами эслатади. Ким чақон, оғир ва эпчил бўлса, тўп ўшанинг оёғиди. Кимнинг пули, бойлиги ошибтошиб ётган бўлса, адолатни оёқ ости қилиб, хўйламоқчи бўлади. Лекин чин адолат аспо эзгилмайди, уни топтаб, сотиб ёки сотиб олиб бўлмайди.

Инсон имон ва адолат билан тирик. Адолатни этиқодга айлантирган, адолат йўл-тўстини ёзганман. Хатто диндор бобом ва фирт коммунист бўлган дадам ўртасида бўлиб ўтган жиддий тортишув, уруш-жанжаллар ҳақида нимаики кўрган, эшитган бўлсан, ҳаммасини адолат юзасидан қозоғга тушиганман. Уларнинг ҳар бирни ўз адолати учун курашганлар. Ва "мен ҳақман", деб ўйлаганлар.

Айрим ижодкорларга ўхшаб таржими холимини бўяб-бежаб, қызил тўнга ўраганин йўқ. Адолат туйуси нимани қўнглигима согланса бўлса, шуни ёздим. Онаизоримнинг бутун вужуди билан кўйиниб айтган ушбу адолатни сўзларини ҳам қаламга олганман:

— Бу дунёда яхшилик ҳам, ёмонлик ҳам қайтар экан, болам. Даданглар, ишқилиб, омон бўлсинлар, мардкорликдан коммунист бўлиб келиб, кўп ўйин кўрсатганлар. Кўп одамларни қон йиглатган. Камбағалларни бой, буюқ саводгарларни камбағал қаламан, диндорларни фош этаман, деб қанча қанча шўрликларнинг ўйини кўйидирди. Мана, нима бўлди, вой бўлди, болам. Кильмиш-қидирмис экан, мана, ҳаммаси ўзига қайти.

Адолат истаган ва адолатли давлат курган, имда ҳам адолатпарварлик йўленин тутган Мирзо Улубек, охир-оқибат, адолатизлилик қурбонига айланади. Тожу тахт учун уни ўз пушти камаридан бўлган фарзанди Абдулатиф қатъида этиради. Ота ўлимидан олдин фарзанди билан сўнгги юзма-юз учрашувда ҳаёлдан ўтган ушбу сўзларини яна бир эслан:

— "Улубек ҳазинаси" романимда ҳаётимда жуда оғир из қолдирган бу шафқатисиз адолатида не-не адолатизликлар рўй-рост ёзганман. Хатто диндор бобом ва фирт коммунист бўлган дадам ўртасида бўлиб ўтган жиддий тортишув, уруш-жанжаллар ҳақида нимаики кўрган, эшитган бўлсан, ҳаммасини адолат юзасидан қозоғга тушиганман. Уларнинг ҳар бирни ўз адолати учун курашганлар. Ва "мен ҳақман", деб ўйлаганлар.

Адолат истаган ва адолатли давлат курган, имда ҳам адолатпарварлик йўленин тутган Мирзо Улубек, охир-оқибат, адолатизлилик қурбонига айланади. Тожу тахт учун уни ўз пушти камаридан бўлган фарзанди Абдулатиф қатъида этиради. Ота ўлимидан олдин фарзанди билан сўнгги юзма-юз учрашувда ҳаёлдан ўтган ушбу сўзларини яна бир эслан:

— "Обод қишлоқ — 2019" дастури доирасида ички автомобиль йўлларида жами 30 та бекат курилиши режалаштирилган бўлиб, уларни Мустақиллигининг 28 йиллик шодиёнасига қадар битказиши режалаштирилган. Мазкур бекатлар вилоят транспорт бошқармаси томонидан ажра-

"Ё тавба! Бу тожу тахтда не сехр, не сирасор бор эканким, унга ўлтирган ҳар бир кимса дархол ўзгаради? Одамийликни, умри бебако бир факиру ҳақир эканини дархол унтуади. Бу тожу тахт, бу салтанат ҳеч бир кимсага вафо қиласлигини ёдидан чиқарди. Нанини шаҳзода, бу тахт ҳаттоким амирул муслимин атамини Амир Темурга ҳам вафо қиласлигини тушумайди..." Ҳа, шаҳзодаи жувонбахт отанинг бу адолатли гапларини тушуни билайтди. Охир-оқибат, тожу тахт фитнанинни унинг ҳам бошини танларидан жудо қиладилар. Мана, сизга шафқатисиз адолатизлилик...

"Хайҳот! Ким айтмиш, бу норасо дунёда ҳақ ва адолат йўқ деб? Бор! Кимки, бу дунёда ёмонлик кўлса — соҳ шоҳ бўлсун, соҳ гадо

— у жазосиз қолмайди! Инсонга ақи ва шурушу маскадда берилганим, у бу теран ҳақиқатни тушунсан! Кимки бу ҳақиқатни тушунмайди, адолатизлилик йўленини тутар экан, охири вой бўлиши мукарар!.. Мана, шаҳзода! Тожу тахт ва шон-шавкат ишқида ўз падарини қатъ килишдан ҳам тоймаган эди. Алломалар сарвари ёқсан ишмашалини сўндирилди, Моваронончарни зулмат қўйинга ташлашган эди. Оқибат не бўлди? Ҳа! Бу фоний дунёда ҳам ҳақ ва адолат бордур..."

Қалбимдан қайнаб ҳақиқатни тушунсан! Кимки бу ҳақиқатни тушунмайди! Адолатизлилик йўленини тутар экан, охири вой бўлиши мукарар!.. Мана, шаҳзода! Тожу тахт ва шон-шавкат ишқида ўз падарини қатъ килишдан ҳам тоймаган эди. Алломалар сарвари ёқсан ишмашалини сўндирилди, Моваронончарни зулмат қўйинга ташлашган эди. Оқибат не бўлди? Ҳа! Бу фоний дунёда ҳам ҳақ ва адолат бордур..."

Асадларим орасида алоҳида ўрин тутадиган, мемхимни бериб ёзган "Диёнат" романнинг ҳам адолат ҳақида, динётат ва адолат тантанаси тўғрисида эмасми?

Бутун онгли ҳаётини, умрини адолатга, динётатга ва ҳақиқатни тушунсан! Кимки бу ҳақиқатни тушунмайди! Адолатизлилик йўленини тутар экан, охири вой бўлиши мукарар!.. Мана, шаҳзода! Тожу тахт ва шон-шавкат ишқида ўз падарини қатъ килишдан ҳам тоймаган эди. Алломалар сарвари ёқсан ишмашалини сўндирилди, Моваронончарни зулмат қўйинга ташлашган эди. Оқибат не бўлди? Ҳа! Бу фоний дунёда ҳам ҳақ ва адолат бордур..."

Асадларим орасида алоҳида ўрин тутадиган, мемхимни бериб ёзган "Диёнат" романнинг ҳам адолат ҳақида, динётат ва адолат тантанаси тўғрисида эмасми?

Бутун онгли ҳаётини, умрини адолатга, динётатга ва ҳақиқатни тушунсан! Кимки бу ҳақиқатни тушунмайди! Адолатизлилик йўленини тутар экан, охири вой бўлиши мукарар!.. Мана, шаҳзода! Тожу тахт ва шон-шавкат ишқида ўз падарини қатъ килишдан ҳам тоймаган эди. Алломалар сарвари ёқсан ишмашалини сўндирилди, Моваронончарни зулмат қўйинга ташлашган эди. Оқибат не бўлди? Ҳа! Бу фоний дунёда ҳам ҳақ ва адолат бордур..."

Асадларим орасида алоҳида ўрин тутадиган, мемхимни бериб ёзган "Диёнат" романнинг ҳам адолат ҳақида, динётат ва адолат тантанаси тўғрисида эмасми?

Бутун онгли ҳаётини, умрини адолатга, динётатга ва ҳақиқатни тушунсан! Кимки бу ҳақиқатни тушунмайди! Адолатизлилик йўленини тутар экан, охири вой бўлиши мукарар!.. Мана, шаҳзода! Тожу тахт ва шон-шавкат ишқида ўз падарини қатъ килишдан ҳам тоймаган эди. Алломалар сарвари ёқсан ишмашалини сўндирилди, Моваронончарни зулмат қўйинга ташлашган эди. Оқибат не бўлди? Ҳа! Бу фоний дунёда ҳам ҳақ ва адолат бордур..."

Асадларим орасида алоҳида ўрин тутадиган, мемхимни бериб ёзган "Диёнат" романнинг ҳам адолат ҳақида, динётат ва адолат тантанаси тўғрисида эмасми?

Бутун онгли ҳаётини, умрини адолатга, динётатга ва ҳақиқатни тушунсан! Кимки бу ҳақиқатни тушунмайди! Адолатизлилик йўленини тутар экан, охири вой бўлиши мукарар!.. Мана, шаҳзода! Тожу тахт ва шон-шавкат ишқида ўз падарини қатъ килишдан ҳам тоймаган эди. Алломалар сарвари ёқсан ишмашалини сўндирилди, Моваронончарни зулмат қўйинга ташлашган эди. Оқибат не бўлди? Ҳа! Бу фоний дунёда ҳам ҳақ ва адолат бордур..."

Асадларим орасида алоҳида ўрин тутадиган, мемхимни бериб ёзган "Диёнат" романнинг ҳам адолат ҳақида, динётат ва адолат тантанаси тўғрисида эмасми?

Бутун онгли ҳаётини, умрини адолатга, динётатга ва ҳақиқатни тушунсан! Кимки бу ҳақиқатни тушунмайди! Адолатизлилик йўленини тутар экан, охири вой бўлиши мукарар!.. Мана, шаҳзода! Тожу тахт ва шон-шавкат ишқида ўз падарини қатъ килишдан ҳам тоймаган эди. Алломалар сарвари ёқсан ишмашалини сўндирилди, Моваронончарни зулмат қўйинга ташлашган эди. Оқибат не бўлди? Ҳа! Бу фоний дунёда ҳам ҳақ ва адолат бордур..."

Асадларим орасида алоҳида ўрин тутадиган, мемхимни бериб ёзган "Диёнат" романнинг ҳам адолат ҳақида, динётат ва адолат тантанаси тўғрисида эмасми?

Бутун онгли ҳаётини, умрини адолатга, динётатга ва ҳақиқатни тушунсан! Кимки бу ҳақиқатни тушунмайди! Адолатизлилик йўленини тутар экан, охири вой бўлиши мукарар!.. Мана, шаҳзода! Тожу тахт ва шон-шавкат ишқида ўз падарини қатъ килишдан ҳам тоймаган эди. Алломалар сарвари ёқсан ишмашалини сўндирилди, Моваронончарни зулмат қўйинга ташлашган эди. Оқибат не бўлди? Ҳа! Бу фоний дунёда ҳам ҳақ ва адолат бордур..."

Асадларим орасида алоҳида ўрин тутадиган, мемхимни бериб ёзган "Диёнат" романнинг ҳам адолат ҳақида, динётат ва адолат тантанаси тўғрисида эмасми?

Бутун онгли ҳаётини, умрини адолатга, динётатга ва ҳақиқатни тушунсан! Кимки бу ҳақиқатни тушунмайди! Адолатизлилик йўленини тутар экан, охири вой бўлиши мукарар!.. Мана, шаҳзода! Тожу тахт ва шон-шавкат ишқида ўз падарини қатъ килишдан ҳам тоймаган эди. Алломалар сарвари ёқсан ишмашалини сўндирилди, Моваронончарни зулмат қўйинга ташлашган эди. Оқибат не бўлди? Ҳа! Бу фоний дунёда ҳам ҳақ ва адолат бордур..."

Асадларим орасида алоҳида ўрин тутадиган, мемхимни бериб ёзган "Диёнат" романнинг ҳам адолат ҳақида, динётат ва адолат тантанаси тўғрисида эмасми?

Бутун онгли ҳаётини, умрини адолатга, динётатга ва ҳақиқатни тушунсан! Кимки бу ҳақиқатни тушунмайди! Адолатизлилик йўленини тутар экан, охири вой бўлиши мукарар!.. Мана, шаҳзода! Тожу тахт ва шон-шавкат ишқида ўз падарини қатъ килишдан ҳам тоймаган эди. Алломалар сарвари ёқсан ишмашалини сўндирилди, Моваронончарни зулмат қўйинга ташлашган эди. Оқибат не бўлди? Ҳа! Бу фоний дунёда ҳам ҳақ ва адолат